

Jan Antonín Mager

O původu jihočeského vzduchoplavce Víta Fučíka řečeného Kudličky

Ke konci března t. r. proběhla zpravodajskými médii informace o ptačím letu, který na vlastnoručně sestrojených křídlech provedl Holanďan Jarno Smeets. Videoklipy dokumentovaly vzlet i záběry z letu. Ukázalo se však, že šlo o promyšlenou mystifikaci. Mám za to, že Jarno Smeets je synem nemanželské dcery Járy Cimrmana, to je ovšem genealogická parketa pana Zdeňka Svěráka, jemuž nyní v Nizozemí konkuruje jistý Floris Kaayk.

Byť informací o letech Víta Fučíka zvaného Kudličky je poskrovnu, přesto nemám pochyby o tom, že mají pravdivý základ. Nemám však v úmyslu rekapitulovat zprávy o jeho aviatických pokusech, ani se zabývat úvahami o technických problémech jeho vzletů. Protože však veškerá dostupná literatura se při líčení jeho osudů omezuje prakticky jen na údobí, kdy žil v osadě Klūs, a o jeho původu i předchozím životě se nezmiňuje, chci v následujících řádcích vyplnit tato bílá místa svými poznatky.

Rod Víta Fučíka pocházel ze vsi Hracholusky na libějovickém panství. Po třicetileté válce na jednom z tamních mlýnů hospodařil Jiří Fučík, po něm Jan a pak Šimon Fučík.¹ Příbuzenské vazby mezi nimi nejsou ve světle těžných pramenů jednoznačné, avšak od Šimona lze agnátní linii spolehlivě sledovat. Tento Šimon byl praděd Víta Fučíka řečeného Kudličky. S manželkou Annou měl děti Ondřeje (~ 23. 11. 1669), Matěje (~ 7. 2. 1671) a Marianu (~ 14. 5. 1673), všechny narozené v Hracholuskách.² Zemřel před rokem 1700, vdova po něm mezi lety 1715-1719.³

Ondřej, starší ze Šimonových synů, byl mentálně postižený, zůstal svobodný a žil u bratra Matěje, který převzal hospodářství. Matěj Fučík se 1. listopadu 1695 oženil v Bavorově s Dorotou, pozůstalou dcerou po Lukáši Havrdovi ze Šípouna.⁴ Z manželství se narodily děti Marianna (*cca 1696),⁵ Václav (*cca 1698, † 1699),⁶ Jakub (*1700), Žofie (*1702, † 1705), Pavel (*1705, † 1709), Vít (*1707), Václav (*1709), Jan (*1712), Vavřinec (*1714)⁷ a František († 1720).⁸ Jejich otec Matěj se dožil 63 let, zemřel v Hracholuskách 3. srpna 1734, jeho manželka Dorota skonala tamtéž 20. listopadu 1742.⁹

Usedlost v Hracholuskách byla připsána synu Vítovi. Jeho mladší bratr Jan (~ 29. 5. 1712) uzavřel 24. listopadu 1732 ve Vitějovicích sňatek s Mariannou Koptovou.¹⁰ Žili zprvu v podružství ve Vitějovicích, kde se jim 3. června 1733 narodil prvorozený Vít, později proslulý svými aviatickými pokusy, po něm následovali Ondřej (*1734, † 1735), Pavel (*1736, † 1736), Bartoloměj (*1737, † 1737), Lucie (*1738), Kateřina (*1741, † 1742) a Matěj (1743). Všechny děti se narodily ve Vitějovicích.¹¹ Roku 1749 převzal Jan Fučík od Víta Havlíčka usedlost v ceně 63 kop grošů míšeňských ve Velkém Boru. Vít Havlíček, v jehož možnostech nebylo dále hospodařit, ji odstoupil dobrovolně za výměnek. Jan Fučík pokládal ve-runky v letech 1750-1758, pro dluhy však nemohl dál hospodařit a tak roku 1760 živnost předal Jakubu Faktorovi, manželu své dcery Lucie.¹² Jan Fučík ovdověl 25. února 1767, dne 9. dubna 1769 zemřel v Boru jeho nejmladší syn Matěj a následujícího dne zde skonala i on.¹³

¹ Státní oblastní archiv v Třeboni (dále jen SOA T), Velkostatek Libějovice (dále Vs Lib), Soupisy poddaných 1653, 1659, 1669, 1683, 1690, sign. II AU No 1, poř. čís. 3, 12, 25, 26, 31.

² SOA T, Sběrka matrik (dále SM), Fara Chelčice 1 (NOZ 1664-1682 pro celou farnost), s. 93, 97, 103.

³ Zápisy těchto úmrtí, resp. pohřbů chelčická matrika neobsahuje. Uvedené údaje zjištěny ze soupisů poddaných (jako v pozn. č. 1) z let 1700, 1715, 1719; poř. čís. 39, 50, 51.

⁴ SOA T, SM, Fara Bavorov 7, (OZ 1679-1696 pro celou farnost), s. 68.

⁵ SOA T, Vs Lib, Soupisy poddaných 1700, 1703, 1715, sign. II 5 AU No 1, poř. čís. 39, 41, 50.

⁶ SOA T, SM, Fara Chelčice 2 (NOZ 1683-1719 pro celou farnost), s. 409.

⁷ Tamtéž s. 162, 184, 205, 234, 258, 488, 509, 434, 444. Na s. 234 je zapsán křest Jana Fučíka, jehož úmrtí není v matrice zaneseno, na s. 488 je zapsán křest dalšího Jana, který byl otcem vzduchoplavce Víta Fučíka. Zápis křtu Víta, syna Matěje a Doroty Fučíkových, matrika neobsahuje, avšak věk uvedený v soupisech poddaných svědčí pro to, že byl do matriky na s. 234 zapsán jako Jan.

⁸ SOA T, SM, Fara Vitějovice 3 (Z 1720-1784 pro celou farnost), s. 3.

⁹ Tamtéž s. 28, 56.

¹⁰ SOA T, SM, Fara Vitějovice 2 (O 1720-1784 pro celou farnost), s. 20.

¹¹ SOA T, SM, Fara Vitějovice 1 (N 1720-1784 pro celou farnost), s. 56, 66, 75, 87, 96, 116, 126.

¹² SOA T, Vs Lib, Pozemková kniha rychty Vitějovice pro vsi Bor a Svojnice 1711-1770, sign. V AU 13, fol. 104b-106a.

¹³ SOA T, SM, Fara Bavorov 37 (Z 1756-1784 pro bývalou filiálku Blanice), s. 56, 64, 65. Matrika sice neuvádí příčiny smrti, u syna Matěje a otce Jana lze předpokládat shodnou smrtelnou chorobu, s největší pravděpodobností ze skupiny alimentárních nákaz.

Jak již bylo sděleno, Vít Fučík se narodil ve Vitějovicích 3. 6. 1733, jeho křest proběhl v místním starém gotickém chrámu, který byl ještě za jeho dětství stržen a nahrazen stavbou dnešního kostela svaté Markéty. Ve věku 25 let se oženil s Alžbětou, sirotkem po Bedřichu Slaninovi ze Žďárských Chalup poblíž Protivína. Byli oddáni v Chelčicích 21. ledna 1759.¹⁴ Po sňatku žili manželé v Újezdu, kde Vít Fučík působil jako lesní hajný. Zde se manželům narodily děti Anna (~ 2. 8. 1759), Matěj (~ 7. 2. 1761, † 12. 4. 1762), Marianna (*25. 1. 1763) a dvojčata Johanna a Markéta (*17. 5. 1764).¹⁵ Oba blíženci ale ještě v měsíci svého zrození zemřeli.¹⁶

Chelčice, farní kostel sv. Martina, biskupa, foto 17. 4. 2012

V květnu 1765 bylo Vítu Fučíkovi povoleno zakoupit se za 30 zlatých na dva životy na dominikální chalupu v osadě Klūs, s ročním nájmem tři zlaté. Začátkem 70. let 18. století obdrželo toto stavení popisné číslo 13 vsi Strpí.¹⁷ Zde přišlo na svět ještě nejmladší dítě manželů Fučíkových, dcera Terezie (~ 29. 8. 1765),¹⁸ která ale v dětském věku zemřela.¹⁹

Vít Fučík provozoval truhlářské řemeslo. Obě žijící dcery ještě za svého života provdal. Starší Anna byla oddána 28. listopadu 1777 na Bílé Hůrce s Vavřincem Strakou, pocházejícím z nedalekého Sedlce.²⁰ Po svatbě žili u Fučíkových v Klůsu. Vavřinec Straka se také věnoval truhlářství a jeho tchán Vít Fučík dosáhl koncem sedmdesátých let toho, že po jeho a manželčině smrti bude moci na chalupě dál hospodařit.²¹ Vavřinec Straka ale 13. listopadu 1791 v důsledku nitrobřišního zánětu zemřel ve věku 38 let.²² Vdova Anna s malými dětmi se již 17. ledna 1792 znovu provdala za svobodného třiatřicetiletého Prokopa Košinu,²³ který se rovněž věnoval truhlářství. Tehdy byla již dva roky také provdána mladší žijící dcera Fučíků - Marianna. Měla svatbu 24. ledna 1790 rovněž ve farním kostele sv. Štěpána na Bílé Hůrce. Jejím manželem se stal Matěj Hraba neb Kovařík, sedlák z čp. 7 ve Strpí.²⁴ Alžběta, manželka Víta Fučíka, zemřela v Klůsu 1. května 1793 na souchotiny.²⁵ A stejná choroba ukončila 29. listopadu 1804 i život patrně prvního českého aviatika.²⁶

Fotografie pořizené autorem 17. 4. 2012: vlevo Klūs čp. 13, dnešní podoba stavení obývaného Vítem Fučíkem. Uprostřed je pohled na osadu Klūs a vpravo je farní kostel sv. Štěpána prvomučedníka v Bílé Hůrce.

¹⁴ SOA T, SM, Fara Chelčice 4 (O 1720-1784 pro celou farnost), fol. 64b.

¹⁵ SOA T, SM, Fara Chelčice 3 (N 1720-1785 pro celou farnost), fol. 181a, 186b, 196a, 202a.

¹⁶ SOA T, SM, Fara Chelčice 5 (Z 1720-1784 pro celou farnost), fol. 142b.

¹⁷ SOA T, Vs Lib, Dominikální gruntovní kniha panství libějovického I. díl (1727) 1779-1878), sign. OS Netolice 37, fol. 109a.

¹⁸ SOA T, SM, Fara Bílá Hůrka 2 (N 1722-1766 pro celou farnost), s. 697.

¹⁹ Soupis poddaných 1771-1773 (viz pozn. č. 1, poř. čís. 93) v dominikální chalupě v Klůsu č. 13 uvádí pouze Víta Fučíka s manželkou Alžbětou a dcerami Annou a Mariannou. Zápis úmrtí Terezie Fučíkové jsem v matrice zemřelých fary v Bílé Hůrce nenalezl.

²⁰ SOA T, SM, Fara Bílá Hůrka 6 (O 1722-1796 pro celou farnost), s. 280.

²¹ Jako pozn. č. 17.

²² SOA T, SM, Fara Bílá Hůrka 8 (Z 1726-1796 pro celou farnost), oddíl pro Strpí s. 3.

²³ Jako pozn. č. 20, oddíl pro Strpí s. 2.

²⁴ Tamtéž, oddíl pro Strpí s. 1.

²⁵ Jako pozn. č. 22, oddíl pro Strpí s. 4.

²⁶ SOA T, SM, Fara Bílá Hůrka 9 (Z 1797-1906 pro celou farnost), s. 756.

Nástin rozrodu Matěje Fučíka a Doroty rozené Havrdové, prarodičů Víta Fučíka vulgo Kudličky

Matěj Fučík ~ 7.2.1671 * Hracholusky, + 3.8.1734 Hracholusky, rolník v Hracholuskách

∞ 1.11.1695 Bavorov, Dorota Havrdová + 20.11.1742 Hracholusky

Děti:

1. Marianna * cca 1696
2. Václav * cca 1698, ☐ 5.7.1699 + Hracholusky
3. Jakub ~ 14.7.1700 * Hracholusky
4. Žofie ~ 29.12.1702 * Hracholusky
5. Pavel ~ 7.1.1705 * Hracholusky, ☐ 3.1.1709 + Hracholusky
6. Vít ~ 11.8.1707 * Hracholusky, ☐ 2.1.1773 + Hracholusky, rolník v Hracholuskách 68
∞ 27.4.1729 Bavorov, Marianna Marková neb Pavelková ☐ 20.4.1783 Hracholusky 68

Děti:

- A. Dorota ~ 25.3.1730 * Hracholusky
- B. Žofie * 1.1.1734 Hracholusky
- C. Markéta * 13.6.1735 Hracholusky, ☐ 2.3.1738 + Hracholusky
- D. Martin * 8.11.1737 Hracholusky
- E. František * 3.12.1739 Hracholusky
- F. Bartoloměj * 25.8.1743 Hracholusky
- G. Ondřej * 23.11.1745 Hracholusky
- H. Antonín Vojtěch * 4.4.1748 Hracholusky
- I. Kateřina * 30.10.1751 Hracholusky
7. Václav ~ 4.9.1709 * Hracholusky
8. Jan ~ 29.5.1712 * Hracholusky, + 10.4.1769 (Velký) Bor, podruh ve Vitějovicích, pak chalupník ve (Velkém) Boru
∞ 24.11.1732 Vitějovice, Marianna Koptová + 25.2.1767 (Velký) Bor

Děti:

- A. Vít * 3.6.1733 Vitějovice, + 29.11.1804 Strpí-Klůs 13, truhlář a dominikalista ve Strpí-Klůsu 13
∞ 21.1.1759 Chelčice, Alžběta Slaninová + 1.5.1793 Strpí-Klůs 13

Děti:

- a. Anna ~ 2.8.1759 * Újezd, + 24.11.1825 Strpí-Klůs 13
I. ∞ 28.11.1777 Bílá Hůrka, Vavřinec Straka ~ 12.8.1753 * Sedlec, + 13.11.1791 Strpí-Klůs 13, truhlář ve Strpí-Klůsu 13
II. ∞ 17.1.1792 Bílá Hůrka, Prokop Košina + 19.8.1828 Strpí-Klůs 13, truhlář ve Strpí-Klůsu 13

Děti:

- 1) Alžběta * 19.11.1778 Strpí-Klůs 13, + 28.11.1778 Strpí-Klůs 13
- 2) Jan * 17.1.1781 Strpí-Klůs 13
- 3) Marie ~ 6.1.1783 * Strpí-Klůs 13
- 4) Eva ~ 10.12.1784 * Strpí-Klůs 13, + 13.6.1786 Strpí-Klůs 13
- 5) Jakub ~ 23.7.1786 * Strpí-Klůs 13, + 6.9.1786 Strpí-Klůs 13
- 6) Vavřinec ~ 30.7.1787 * Strpí-Klůs 13, + 26.8.1787 Strpí-Klůs 13
- 7) Václav ~ 29.8.1788 * Strpí-Klůs 13
∞ Anna N. + 18.2.1837 Strpí-Klůs 13
- 8) Matěj ~ 17.2.1791 * Strpí-Klůs 13, + 15.4.1861 Strpí-Klůs 13, domkář ve Strpí-Klůsu 13
∞ Anna Placerová + 17.12.1852 Strpí-Klůs 13

Děti:

- A) František * 26.3.1825 Strpí-Klůs 13
- B) Marie Anna * 19.3.1829 Strpí-Klůs 13, + 7.3.1880 Strpí-Klůs 13
- C) Josefa * 3.3.1833 Strpí-Klůs 13, + 8.9.1848 Strpí-Klůs 13

- 9) Jakub Košina ~ 17.6.1793 * Strpí-Klůs 13, podruh ve Strpí-Klůsu 13
 ♂ Rozina Šourková
 Děti:
 A) Vojtěch * 1815, + 2.11.1817 Strpí-Klůs 13
 B) František * 29.6.1825 Strpí-Klůs 13
 C) Marie Anna Kateřina * 15.11.1827 Strpí-Klůs 13
- 10) Josef ~ 8.2.1795 * Strpí-Klůs 13, + 19.2.1795 Strpí-Klůs 13
- 11) Kateřina ~ 28.9.1796 * Strpí-Klůs 13
 Nemanželská dcera:
 A) Marie ~ 27.12.1819 * Strpí-Klůs 13
- 12) Anna ~ 18.4.1798 * Strpí-Klůs 13, + 13.5.1798 Strpí-Klůs 13
- b. Matěj * 7.2.1761 Újezd, + 12.4.1762 Újezd
- c. Marianna * 25.1.1763 Újezd, + 6.5.1821 Strpí 7
 ∞ 24.1.1790 Bílá Hůrka, Matěj Hraba neb Kovařík ~ 26.1.1756 Strpí, + 8.9.1820 Strpí 7, sedlák ve Strpí 7
 Děti:
 1) Marie Anna ~ 2.1.1791 * Strpí 7
 2) Eva ~ 15.12.1792 * Strpí 7
 3) Vít ~ 19.5.1796 * Strpí 7, + 5.5.1825 Strpí 7, sedlák ve Strpí 7
 4) Roza ~ 22.8.1799 * Strpí 7
 5) Barbora ~ 27.11.1802 * Strpí 7, + 13.12.1802 Strpí 7
- d. Johanna * 17.5.1764 Újezd, + 19.5.1764 Újezd
- e. Markéta * 17.5.1764 Újezd, + 25.5.1764 Újezd
- f. Terezie ~ 29.8.1765 * Strpí-Klůs, + ante 1771
- B. Ondřej * 12.11.1734 Vitějovice, ☞ 30.1.1735 + Vitějovice
- C. Pavel * 25.1.1736 Vitějovice, ☞ 16.5.1736 + Vitějovice
- D. Bartoloměj * 13.8.1737 Vitějovice, ☞ 27.11.1737 + Vitějovice
- E. Lucie * 12.12.1738 Vitějovice
 ∞ 15.7.1759 Netolice, Jakub Faktor, chalupník ve Velkém Boru 10
 Děti:
 a. Jakub * 6.7.1760 (Velký) Bor
 b. Žofie * cca 1763, + 28.2.1777 (Velký) Bor 10
 c. Marie Anna * 22.6.1765 (Velký) Bor
 d. Rosalie * 5.8.1767 (Velký) Bor
 e. Veronika ~ 18.2.1775 * (Velký) Bor 10
 F. Kateřina * 5.11.1741 Vitějovice, ☞ 27.10.1742 + Vitějovice
 G. Matěj * 1.9.1743 Vitějovice, + 9.4.1769 (Velký) Bor
9. Vavřinec ~ 5.9.1714 * Hracholusky, + 17.6.1744 Hracholusky
10. František * cca 1716, ☞ 25.10.1720 + Hracholusky

Vysvětlivky:

- * narození
 ~ křest
 ∞ snatek
 + úmrtí
 ☞ pohřeb

© Jan Antonín Mager

Údaje k rozrodu byly těženy z matrik uložených ve Státním oblastním archivu v Třeboni, uvedeny po kritickém hodnocení zápisů. Některé vedlejší rodové linie nebyly do nástinu rozrodu zařazeny.

Fara Bavorov 7 (OZ 1679-1696 pro celou farnost)
 Fara Bavorov 37 (Z 1756-1784 pro býv. filiálku Blanice)
 Fara Bílá Hůrka 2 (N 1722-1766 pro celou farnost)
 Fara Bílá Hůrka 3 (N 1767-1796 pro celou farnost)
 Fara Bílá Hůrka 4 (N 1797-1845 pro celou farnost)
 Fara Bílá Hůrka 6 (O 1722-1796 pro celou farnost)
 Fara Bílá Hůrka 8 (Z 1726-1796 pro celou farnost)
 Fara Bílá Hůrka 9 (Z 1727-1906 pro celou farnost)
 Fara Chelčice 1 (NOZ 1664-1682 pro celou farnost)

Fara Chelčice 2 (NOZ 1683-1719 pro celou farnost)
 Fara Chelčice 3 (N 1720-1785 pro celou farnost)
 Fara Chelčice 4 (O 1720-1784 pro celou farnost)
 Fara Chelčice 5 (Z 1720-1784 pro celou farnost)
 Fara Netolice 6 (N 1756-1784 pro celou farnost)
 Fara Vitějovice 1 (N 1720-1785 pro celou farnost)
 Fara Vitějovice 2 (O 1720-1784 pro celou farnost)
 Fara Vitějovice 3 (Z 1720-1784 pro celou farnost).